

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztas ipart!”

Január elsejéig meghosszabbították a kisiparosok könyvvezetési kötelezettségének határidejét

Cooperația și economia dirijată

D. Ernest Poisson, președintele Centralei cooperativeelor de consum franceze, cu prilejul vizitei pe care ne-a făcut-o a avut bunăvoința să ne dăruiască o conferință rostită plină de înalt sens economic, social și moral.

Voi expune aici câteva gânduri cooperative pe cari ni le-a sugerat d. Poisson, cercetând problemele mari ale zilei de astăzi.

Cooperația și economia dirijată. În politica economică totalitară sau parțial-dictatorială care stăpânește astăzi lumea, economia dirijată caută să înlocuiască economia liberă, munca liberă, inițiativa individuală.

Intre mentalitățile politice dictatoriale, totalitare, care stăpânesc diferitele State, nu sunt mari deosebiri în mijloace sau rezultate, deși sunt întemeiate pe ideologii opuse.

În această situație ce loc i se rezervă cooperativei, ce atitudine poate lua ea?

Soarta cooperativei în Italia, Rusia sau Germania, unde ea a devenit o instituție cu funcțiuni publice, dacă nu chiar instituție publică, oricum o asociație obligatorie căreia i s'a dat uneori chiar autoritate de Stat, nu este din cele mai fericite. Unitățile cooperative din aceste State pot fi syndicate politice, corporații profesionale, asociații publice, instituții, servicii, sau întreprinderi publice, dar nu sunt cooperative.

Ideia cooperativă întemeiată pe libertate, conștiință, inițiativă individuală, proprietate, autodeterminare nu are nici un loc în economia dirijată, în Statul totalitar, de dictatură individuală sau colectivă. Cooperația nu poate exista de cât întemeiată pe aceste principii fundamentale.

Dacă ar putea exista o economie dirijată cu o orientare națională, cu o țintă supremă pe care națiunea și-ar fi ales-o și puterea de Stat o urmărește, în care însă inițiativa individuală, libertatea de asociere și colaborare, dreptul de proprietate și autodeterminare ar fi respectate, atunci încadrarea cooperativei ar putea avea un înțeles și ea, întemeiată pe principiile morale și sociale care i-au dat ființa, ar avea chiar datoria să ceară locul care i se cuvine în organizarea economică și socială a națiunii.

Cooperația este superioară oricărei idei social-politice, și nu poate fi subordonată nici uneia din ele. Ea desvoltă individualitatea, însă cooperația este superioară individualismului, fiindcă ea desvoltă individualitatea nu în mod izolat și în folosul ei particular, ci în sânul colectivității și în folosul colectivității. Ea sprijină sentimentele sociale și ideea colectivității, însă cooperația este superioară socialismului sau comunismului, fiindcă ea sprijină ideea colectivității nu în vederea unei stăpâniri absolute de partid sau de clasă, ci în vederea unei democrații conștiente, care să respecte nu numai libertatea individuală, dar și dreptatea socială și echitatea în repartitia bunurilor.

Ideia cooperativei trebuie să treacă înaintea oricărei idei politice, oamenii cooperativei trebuie să se înțeleagă și să se unească pe deasupra partidelor politice din care fac parte.

Uj állomás a fejlődés útján . . .

Lelkes hangulatban folyt le az Aradi Iparosok Hitel-szövetkezete közgyűlése

Megszűnik a szövetkezeti tagok ötszörös felelőssége — A kedvezmények egész sorát biztosítja az új szövetkezeti törvény — Aradmegyére is kiterjeszti működését a szövetkezet

Tizennégy és félmillió lei kölcsönt folyósított az év első kilenc hónapjában Arad iparosságának a Hitelszövetkezet

Reinhart Gyula elnökle alatt vasárnap délelőtt tartotta meg népes rendkívüli közgyűlését az Iparos Otthon-nagytermében az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete. Az elnök megnyitó beszédében utalt arra, hogy ezzel a közgyűléssel a szövetkezet újabb lépést tesz a fejlődés útján.

— Az új szövetkezeti törvény értelmében — mondotta — alapszabályainkat módosítani kell, még pedig olyképen, hogy azok összhangban legyenek az új szövetkezeti törvény intézkedéseivel. Üzletrészeink névértéke eddig 25 lei volt. Az új törvény értelmében az üzletrészek minimális értéke 500 lei kell legyen. Választmányunk azonban szövetkezetünk érdekei szempontjából úgy találta helyesnek, hogy az üzletrészek minimális értékét ezer leire emelje. Az új törvényhez való alkalmazkodásnak 1938. szeptemberéig kell megtörténnie. Eddig az időpontig kell tehát az összes üzletrészeket ezer leies üzletrészekre átcserélni. Ugyancsak az alapszabályok módosítása nyújt módot arra, hogy a szövetkezet működését kiterjesszük az egész megyére. A módosítás során megszűnik a tagok ötszörös felelőssége és mindenki csak az általa jegyzett üzletrészek névértékének erejéig felel. Az üzletrészek névértékének ezer leire való felemelése által

félmillió lei folyik majd be és a várható magvarányu üzletrész-jegyzések szintén nagymértékben emelik majd az üzletrész-tőkéket.

Dr. Gabos Jenő szövetkezeti ügyész ismertette ezután részletesen az alapszabálymódosítást, majd pedig rávilágított azokra az előnyökre, amelyeket az új szövetkezeti törvény a szövetkezeteknek és a tagoknak nyújt.

— Boldogok lehetünk, — mondotta — hogy az új törvény életbeléptetésekor már ilyen fejlett szövetkezettel rendelkezünk. Az új szövetkezeti törvényben foglalt feltételek mellett valóban érdemes szövetkezeti tagnak lenni. Az első előny, amelyet a törvény biztosít, az, hogy a szövetkezet 25 százalékos adókedvezményben részesül.

A szövetkezeteknél elhelyezett takarékbetétek ötvenezer leijig mentesek a tőkekamatadó alól,

míg a szövetkezet és a tagok között létrejött okiratok bélyegmentesek. A szövetkezet javára

történő bekebelezés szintén bélyegmentesen történik és a szövetkezetek üzleti könyvei az illeték egynegyede alá esik, míg a napló és a léltárkönyv bélyegmentes és a szövetkezeti ülésekről felvett jegyzőkönyveket sem terheli bélyegilleték. Ötvenezer leijig bélyegmentesen perelhet a szövetkezet és felbecsülhetetlen előny az, hogy csődbe vagy kényszerszegyezségbe került adósa ellen is folytathatja az eljárást, ami által követelésének behajtása biztosítva van.

Ugyancsak rendkívüli nagy előny, hogy a követelések behajtásakor a szövetkezet közvetlenül az állam, megye és község után következik.

Kedvező intézkedése az új törvénynek, hogy az üzletrészeket nem lehet lefoglalni. Mindezek a rendkívüli kedvezmények biztonságot nyújtanak azon tőkék számára, amelyeket a szövetkezeteknél helyeznek el.

Gabos Jenő dr. beszéde után a közgyűlés az előterjesztett alapszabálymódosításokat elfogadta. Ezután Reinhart Gyula utalt ismét a szövetkezet fejlődésére és megemlítette, hogy az Aradi Iparosok Hitelszövetkezete az év első kilenc hónapjában 14 és félmillió lei kölcsönt folyósított,

összkinntevőssége pedig 26 millió lei. Az üzletrészek névértékének emelésével, valamint az új takarékbetétek gyűjtésével a szövetkezet fejlesztését kívánják szolgálni, hogy a jövőben fokozottabb mértékben állhasson tagjai rendelkezésére.

Az alapszabályok módosítása egyébként a következő:

4. §. A szövetkezet székhelye Arad, működési köre kiterjed Arad törvényhatósági városra és Aradmegyére.

8. §. A belépő tag már a belépés tényénél fogva köteles legalább egy üzletrészt jegyezni, melynek értéke 1000 leiben állapítatik meg és havi 100 leies előleges részletekben fizetendő be; tartozik továbbá üzletrészenként 50 lei belépési díjat fizetni. A belépési díj és az üzletrész értékének első részlete a belépéskor fizetendő be.

A tagok a belépéskor vagy később

üzletrészt is jegyezhetnek.

Jogában áll a tagnak több részletet vagy az egész üzletrészt egyszerre is befizetni.

9. §. A tag a szövetkezet kötelezettségeiért üzletrészei névértékének összegéig felelős.

10. §. Az üzletrészek névre állítandók ki.

Az üzletrészek a tag tulajdonát képezik és nem engedményezhetők, el nem zálogosíthatók és le nem foglalhatók. Az üzletrészek átruházása csak az igazgatóság engedélyével történhetik, de csak akkor, ha az illető, akire az üzletrész átruháztatik, már a szövetkezet tagja, vagy tagként belép. Aki a tagok sorába fel nem vehető, arra az üzletrészeket átruházni nem lehet.

Az üzletrészek után kamatot fizetni nem szabad, de a felosztható nyereségből a tagok legfeljebb 5 %-os osztalékban részesülnek. (57 §.)

A tag üzletrészei az illető tagnak nyújtott kölcsönök biztosítékaként is szolgálnak.

11. §. A tagság megszűnik a tag elhalálozása, a szövetkezet kerületéből való elköltözése, kilépése, vagy kizárása által.

A kilépés az üzleti év befejezése előtt csak előleges 6 havi írásbeli felmondás mellett történhetik.

Ha a szövetkezet visszautasítja az üzletrész felmondást tartalmazó nyilatkozat átvételét, ez a nyilatkozat az aradi rendőrkvesztúrán teendő le, amely azt késedelem nélkül elismervény mellett, vagy két tanu jelenlétében felvett jegyzőkönyvvel a szövetkezetnek átadni tartozik.

A felmondás elfogadása napjától kezdve a felmondó tag nem részesülhet tagsági jogokban, előnyökben, vagy olyan kölcsönökben, amelyek tényleges kilépése idején tul (17 §.) terjedhetnek.

A kilépett tag üzletrész befizetésének 10 %-a a tartalékalap javára visszatartandó. Azoknál, kik kényszerítő okokból lépnek ki, az igazgatóság ezen %-ot mérsékelheti, vagy egészen el is engedheti.

Az elhalálozás, elköltözés vagy kizárás következtében kivált tagok befizetett üzletrészeit levonás nélkül kell visszafizetni.

15. §. 3. bekezdése a következőképpen módosítottatik:

Ha a kivált tag a szövetkezet irányában tartozásban maradt, jogában áll a szövetkezetnek az illető tag befizetett üzletrészeit tartozásába, annak lejáratá előtt is, beszámítani. Amennyiben pedig a szövetkezet követelése a tag üzletrészkövetelését meghaladja, a szövetkezet a tartozás kiegyenlítését követelheti.

A 15. §. a következő bekezdéssel egészítették ki:

A beszámítási, illetőleg visszatartási jog a szövetkezetre nézve előjogot (privilegium) képez és érvényes bármelyik hitelező, végrehajtató vagy engedménnyel szemben, tekintet nélkül a követelés, a végrehajtás vagy az engedmény keltére.

17. §. Az üzletrész kifizetése az üzleti év végén készült mérleg alapján az üzleti év befejezésétől számított 6 hó letelte után történik.

Ugyanannyi idő alatt egyenlített ki a kivált tagnak minden tartozása.

Ha ezen idő alatt a szövetkezet feloszlott, az üzletrész csak a szövetkezeti vagyron felosztásakor fizethető ki.

19. §. A szövetkezet hitelezői követeléseiket az egyes tagok ellen nem érvényesíthetik.

21. §. Megszűnt.

58. §. A mérleg szerint mutatózó veszteséget elsősorban a tartalékalapból kell fedezni. Ha ebből ki nem kerül, a veszteség a tagok között ugyanazon arányban osztatik fel, mint a nyereség és az egyes üzletrészekből az év végén lejegyzendő.

Ha a tartalékalap által nem fedezett veszteség az egyes üzletrészekből lejegyzetett, a későbbi évek nyereségeit a lejegyzés folytán csökkent értékű üzletrészek kiegészítésére kell fordítani.

64. §. Mindarra nézve, amire a jelen alapszabályok külön rendelkezést nem tartalmaznak, az 1935 évi április 6-i szövetkezeti törvény és 1875 évi 37. tc.-ben foglalt kereskedelmi törvény vonatkozó rendelkezései irányadók.

Még mindig hiány mutatkozik a vaspiacra

Azokat az intézkedéseket, amelyeket a kormány azért tett, hogy a vasárak ára megolcsóbbodjék és hogy a gyárak megfelelő mennyiségű tartalékkészletek felett rendelkezhessenek, szakkörök nem tartják elegendőnek. Az árolcsóbbodás — mondja ez a vélemény — lényegileg csak a vaskereskedőket érinti, akik ezentul kénytelenek lesznek áruikat olcsóbban eladni. A kereskedők eddig is, nagy általánossággal, azokon a „gyári árakon” kapták a gyáraktól az árut, amely árakat most maximalis áraknak nyilvánítottak.

A másik könnyítés — a vámengedés — sem vezet célra, mert a kormány csak azt mondotta ki, hogy vámengedésben részesíti a vassfélgvártmányok behozatalának azt a mennyiségét, amely a tavalyi kvótán felül érkezik az országba. A tavalyi év során összesen 7500 vagon vassfélgvártmányt importáltak, ezzel szemben az idén eddig mindössze 3500—4000 vagon vassfélgvártmányt hoztak be és így valószínű, hogy még a tavalyi behozatali mennyiséget sem ériük el, tehát a vámengedés a gyakorlatban semmit sem jelent.

A pénzügyminisztérium ugyan ujabbban közölte a gyárakkal és vállalatokkal, hogy a vassfélgvártmányok vámjának 50 százalékat már most elengedi, de csak azzal a kötelezettséggel, hogy a 7500 vagonos behozatali mennyiség után ezek a most kedvezményezett vállalatok a szükséges további mennyiség-nél a teljes vámtételt kötelesek majd megfizetni. Állampénzügyi szempontból ez a álláspont helyes, sőt magánkereskedelmi szempontból sem kedvezőtlen, de tekintettel arra, hogy a világpiacokon a vasárak egyre jobban hanyatlanak, senki sem fog most az átmeneti jellegű 50 százalékos vámkedvezmény kedvéért, nagyobb raktárt felhalmozni. Ha a kormány valóban nagyobb vasmennyiségeket akar az országban felhalmozni, akkor más rendszabályokat és kedvezményeket kell nyújtania.

Nem lesz drágább a villany-áram

A romániai villamosenergiatermelők országos értekezlete Cernăuţiban megkezdődött. Az a hír járta, hogy ezen az értekezleten a villanyárak országos és általános emelését akarják elhatározni. Minthogy időközben a nyersolaj és pakuraárakat a petróleumvállalatok szállították, a villamosenergia termelési költségei sem lettek drágábbak és így az energiatermelők lemondottak az áremelésről.

Háborus élmény.

A kávéházban háborus élményekről beszélgettek és állandó kártyapartnere megkérdezte Mandulától:

- Voltál katona?
- Igen — hangzott a válasz.
- Huszár?
- Nem.
- Baka?
- Nem.
- Tüzér?
- Nem.
- Utász?
- Utállak.

Jámor óhaj.

Ujságot olvasás közben azt mondja Krix a kávéházban:

— Épen most olvastam, hogy filmen Greta Garbo fogja Hamletet játszani, mert egyénisége direkt predestinálja erre a szerepre.

— Remek. — szól erre Krax, — még azt is megérem, hogy filmen az én feleségem lesz III. Richárd.

Nem érinti a szerzett jogokat az iparágak parcellázása

Chirila munkakamarai elnök nyilatkozata

Az új ipartörvény végrehajtási utasítása nagy riadalmat keltett a kisiparosok között azért, mert az eddigi gyakorlattal ellentétben a rokoniparágak gyakorlását külön-külön iparengedélyek váltásától tette függővé, más szóval újból csoportosította az ipari szakmákat, illetőleg parcellázta. A végrehajtási törvénynek ez a rendelkezése azért súlyos, mert így

egy mesterkönyv illetéke 500 lej és így azok az iparosok, akik egy szakmai csoportban különböző iparágakat gyakorolnak, csak súlyos anyagi áldozatok árán szerezhetik meg iparuk gyakorlásához a munkatörvényben előírt mesterigazolványukat.

A végrehajtási utasításnak ezzel a rendelkezésével kapcsolatban beszélgetést folytatottunk dr. Chirila Viktorral, a Cluj-kolozsvári munkakamara elnökével, aki nem látja ilyen súlyosnak a helyzetet:

„Téves az a felfogás — mondotta — mintha az ipartörvény végrehajtási utasítása nem tartaná tiszteltben a szerzett jogokat.

Erről a végrehajtási utasításban sehol sincs szó.

Az az iparos, aki szakmai csoportban eddig különféle iparágakat gyakorolt, azt ezek után is minden megszorítás nélkül folytathatja, természetesen csak úgy, ha minden szakmára kér mesterkönyvet magának és ezt megelőzőleg igazolja, hogy az illető szakmájának képesítése is megvan.”

„Az új ipartörvénynek az volt a célja, hogy azokat az ipari szakmákat, melyek az idő folyamán specializálódtak, külön határolja. Ennek meg is van az indoka, mert hiszen

egyes iparágakban új iparágak keletkeztek. Ma már például nemcsak szerelőiparról, hanem víz, villany és gáz szerelési iparról lehet beszélni, mindenik gyakorlásához különleges tudás és gyakorlat szükséges és néhány év múlva már mindenik külön iparág lesz. Nem kell félni — fejezte be nyilatkozatát Chirila elnök — mert szerzett jogait az ipartörvény végrehajtási utasítása sem csorbitja senkinek sem.”

A REALISTA ÁLLÁSPONT.

A „Viitorul” írja: Valer Pop dr. miniszter körlevele a liberális pártnak a nemzeti munka védelmében elfoglalt álláspontját ismét megvilágítja. Több teóriát ismerünk erre vonatkozóan. Egyesek egyszerre messzi akarnak ugrani, mások a román ipari élet fokozatos átalakításával igyekeznek eredményt felmutatni. A heves radikálizmust ezen a téren a demagógia szolgálja. A praktikus megoldáson túl misztikus, demagóg, tulhajtott ideológiai kérdést csinálnak némelyek a nemzeti munka védelmének problémájából. A liberális párt ezzel szemben a politikai egyensúly fenntartásának szellemében hátat fordít a misztikus ellenmondásoknak és demagógiának. Realista álláspontot képviselt a kormány felfogása, midőn a nemzeti munka védelméről szóló törvényt megalkotta s intézkedéseket tett a román elemek elhelyezésére vonatkozóan. Némely ipari és kereskedelmi vállalat részéről ellenállás volt tapasztalható. A kormány a törvényes megtorló intézkedéseket alkalmazta s újból közbelépett a törvény tiszteletben tartásának biztosítására.

A Cluj-kolozsvári törvényszék ítélete szerint nem kötelező a kisiparosok könyvvezetése

— A minisztérium viszont még mindig nem döntött a kérdés rendezése érdekében. —

A Cluj-kolozsvári törvényszék Linzmayer-tanácsa érdekes ítéletet hozott a kisiparosok könyvvezetési kötelezettségével kapcsolatban. A nemzeti aviatikai alap ellenőre a Legmann-cukorkagyránál a cég könyveinek felmutatását kérte azzal, hogy ellenőrizni kívánja a repülőbéllyegek lerovását. A cég a kérdésnek nem tett eleget és azt hozta fel mentségül, hogy

mint kisiparos, nem köteles üzleti könyveket vezetni

és így azokat felmutatni sem tudja. Az ellenőr erre kihágási jegyzőkönyvet vett fel, amelyet a Legmann cég a törvényszék előtt megtámadott. A tárgyaláson az aviatikai alap ügyvédje azzal érvelt, hogy a bélyegtörvény szerint minden iparosnak és kereskedőnek könyveket kell vezetnie.

A cukorgyár képviselőjében dr. Hermann ügyvéd azzal védekezett, hogy az aviatikai bélyegtörvény 15. paragrafusa az adótörvényre hivatkozik az adótörvény 134. paragrafusa pedig a kereskedelmi törvényre utal. A kereskedelmi törvény 5. szakasza értelmében

kisiparosnak nem kell könyveket vezetnie.

A törvényszék elfogadta a védelem által felhozott indokokat és annak a megállapítása után, hogy az adótörvény későbbi keletű, mint a bélyegtörvény és így a későbbi törvény irányadó.

törölte, illetve megsemmisítette a kihágási jegyzőkönyvet.

A kisiparosok és kiskereskedők kötelező könyvvezetésének életbeléptetését az ér-

dekelt kereskedők és iparosok többszöri kérésére a kormány tudvalevőleg október elsejéig halasztotta el. Ez az időpont bekövetkezett anélkül, hogy az ügyben valami érdemi döntés történt volna.

Oktober elsején tehát életbelépett a kisiparosok és kiskereskedők kötelező könyvvezetése.

Ennek ellenére azonban az iparosok és kereskedők még nem tettek eleget ennek a kötelezettségüknek, mert abban reménykednek, hogy Canciov pénzügyminiszter ígérete alapján a kormány végre belátja, hogy a könyvvezetésre nincs szükség s meg fog elégedni azzal, hogy pauszál összeget fizessenek.

Ezt az álláspontot képviseli Taranu Cluj-kolozsvári pénzügyi vezérfelügyelő is, akit az iparosok küldöttsége már két héttel ezelőtt felkeresett, hogy érdekükben járjon el a pénzügyminisztériumban és eszközölje ki, hogy mentesítsék őket a könyvvezetés alól.

A pénzügyi vezérfelügyelő eljár Bucarestben a pénzügyminisztériumban Bogdán inspektornál, aki a bélyegosztály vezetője és akit a pénzügyminiszter megbízott azzal, hogy a könyvvezetést helyettesítő bélyegilleték lerovására készítsen javaslatot. Másnemű sürgősebb természetű elfoglaltsága miatt azonban Bogdán inspektornak a javaslat elkészítésére még nem volt ideje. Telefonon közölte, Taranu felügyelővel, hogy a tervezetet elkészíti. A Cluj-kolozsvári iparosok és a Blocul Economicban tömörült kiskereskedők megbízottjai Bucarestbe utaznak Taranu vezérfelügyelő társaságában, hogy a pénzügyminisztériumban a döntést kisüressék.

Január elsejéig meghosszabbították a kisiparosok könyvvezetési kötelezettségének határidejét

A helyzet legujabb alakulásából egyébként az alábbi jelentés számol be:

Azoknak a zismételt közbenjárásoknak, amelyek az utóbbi időben a pénzügyminiszternél történtek a kisiparosok és kiskereskedők könyvvezetési kötelezettségére adott határidő meghosszabbítása érdekében, végül mégis eredményre vezettek.

Az „Argus” jelentése szerint Osiceanu, a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségének elnöke kihallgatáson jelent meg Canciov pénzügyminiszternél, aki előtt feltárta azokat a nehézségeket, amelyeket a kisiparosoknál és kis-

kereskedőknél a kötelező könyvvitel okoz.

A pénzügyminiszter az előterjesztés meghallgatása után helyt adott a kérelemnek és úgy döntött, hogy 1938. január 1-ig meghosszabbítja a kisiparosok és kiskereskedők könyvvezetésének megkezdésére adott határidőt.

Ezen az időtartamon belül egyébként a pénzügyminisztérium végleges döntést hoz, hogy miképpen oldja meg a kérdést, vagyis, hogy kitartsanak-e továbbra is a könyvvezetési kötelezettség mellett, vagy pedig a közelmúltban felvetődött átalányadó tervét valósítsa meg.

November 21-ikén és 22-ikén tartják meg Timisoara-Temesváron a munkaadói kongresszust

A kisiparosság számos fontos problémája kerül megvitatásra a gyűlésen

Széles keretek között folyik a november 21-én kezdődő kétnapos Timisoara-temesvári munkaadói kongresszus előkészítő munkája. Ebben a munkában hat Timisoara-temesvári érdekképviselői testület vesz részt: 1. A román kereskedők, iparosok és munkások egyesülete, 2. Az Ipari Munkaadók Szakmai Szindikátusa, 3. A Bánsági Kéményseprő-mesterek Szindikátusa, 4. A német iparosok és kereskedők szindikátusa, 5. A Zsidó Nemzeti Szövetség iparostagozata és 6. A Banat-bánsági német kereskedők és iparosok egyesülete. A kétnapos kongresszus iránt általános érdeklődés nyilvánul meg elsősorban a

kisiparosság részéről, amelynek sérelmeit és problémáit a nagygyűlés napirendjére tűzték.

Tizenhét pontban csoportosították a letárgyalásra kerülő kérdéseket. A kétnapos kongresszus tárgysorozata a következő:

1. Az új ipartörvény 153—159 szakaszainak a törölése, illetve megváltoztatása. Ez a két szakasz tudvalevőleg a kereskedelmi és iparkamarát hatalmazza fel, hogy a külföldi állampolgárok ipargyakorlásához

szükséges igazolványt kiadja, amit az iparosság sérelmesnek talál.

2. Széles hitelkeretek a kisiparosság részére. A jelenlegi néhány száz ezer lejés hitelkeret, amit az állam például Timisoara-Temesvárnak nyújt, nem áll arányban a város nagyságával és szükségleteivel.

3. Az állami, megyei és községi szállításokban a kisiparosokat is részesítsék.

4. Kisiparos központok létesítése.

5. Az adókérdés szabályozása és az adók csökkentése.

6. Az ipartörvények egységesítése a zürzavaros jogi helyzet megszüntetése céljából.

7. A szociális biztosítás újabb rendezése a következőképpen: a) a betegsegélyző autonómiaja ne csak papíron legyen meg; b) ne a munkaadók viseljék az első hét betegnapot; c) aggkori biztosítás létesítése és d) a munkaadók biztosítása ne legyen kötelező, hanem fakultatív.

8. A kontárkérdés végleges rendezése és az erre vonatkozó törvényes intézkedések végrehajtása.

9. Ipari szindikátusok létesítése és a

munkakamarák iparos tagozatai részére teljes autonómia biztosítandó.

10. Mentessék a kisiparosokat a kötelező könyvvitel alól.

11. A CFR adjon könnyítéseket a kisiparosok számára.

12. A Timisoara-temesvári munkakamara helyzete.

13. A tanoncok helyzete, 14. A kezdő iparosok számára adómentesség biztosítása.

15. Új rendszer a tanoncotthonok vezetésénél.

16. A kisiparosok részvételének biztosítása a nyilvános árlejtéseken és

17. A végrehajtási törvény intézkedéseinek tiszteletbentartása.

Mint a fent felsorolt napirendből kivüláglik a kétnapos Timisoara-temesvári munkaadói kongresszuson a kisiparosságnak ugyszólván minden jelentősebb, általános kérdés megvitatására kerül. A nagygyűlésen a résztvevő érdekképviselők kiküldöttein kívül a kereskedelmi és iparkamarák és a munkakamarák is képviselik magukat.

Új rendelkezés a kisadófizetők adó kivételéről

A pénzügyminisztérium el akarja kerülni az adó kivételi szervek túlhalmozását azokkal a kérvényekkel, amelyeket a jövedelmi adózók az egyenes adók törvényének 65-ik fejezete alapján az adólevonásokat illetőleg benyújtanak. Ezért, mint a fővárosi lapok jelentik, elrendelte, hogy a mezőgazdasági és ingatlanadónál, valamint az osztályozás szerinti kereskedelmi, szakmai, vagy ipari adónál — ahol az osztályozás még nem járt le —, az 1937—38. kincstári évben a tavalyi helyzet maradjon érvényben. Az évenként megállapítandó adók, illetve adózók esetében a levonásokat az adóvallomás alapján eszközlik.

Kedvező alkalom.

— Mi az, szomszéd ur? Hová oly sietve?

— Haza.

— Ilyen korán?

— Igen. Ezt az estét a feleségemmel szeretném eltölteni.

— Miért?

— Mert annyira meghűlt, hogy még suttogva se tud beszélni.

MILYEN TERHEKET VISEL EGY KISIPAROS?

Érdemes belepillantani az egy segéddel és két inassal dolgozó kisiparos közterheibe. Egy ilyen iparos személye és alkalmazottjai után pontosan 4940 lej évi betegsegélyző járulékot és iskola taxát, 3500 lej állami adót, 900 lej városi adót — összesen 9340 lej adóterhet visel. Közel tízezer lej az az összeg, amelyet ki kell verejteznie kezdő kisiparosnak. Nem vitás, hogy legsúlyosabb terhek hordozója a kisiparos, mert ezek mellett szűkös napi kenyerét is elő kell teremtenie.

Oktober 17-kén Oradea-Nagyváradra érkezik Szabó Béni

Szabó Béni orsz. képviselő — a magyar iparosok szervezkedési ügyében — a Magyar Párt iparosszakszaktálya keretében e hó 10-én szándékozott Oradea-Nagyváradon előadást tartani. Ez a határidő egy héttel eltolódott Szabó Béni ugyanis értesítette dr. Soós István tagozati elnököt, hogy e hó 10-én Reghinben kell ipari kiállításon és szervező gyűlésen résztvennie és így Oradea-Nagyváradra való lejutetele egy héttel eltolódik. Oradea-Nagyvárad magyar iparostársadalma így tehát október hó 17-én lesz abban a helyzetben, hogy Szabó Bényt meghallgathassa, akinek értékes előadását az iparosság érthető nagy érdeklődéssel és lekesedéssel várja.

Jogesetek a kisipar köréből

Miképen történik külföldi állampolgárok mester- és segédkönyveinek kicserélése.

„Az Iparos”-ban már több ízben foglalkoztunk azokkal a rendelkezésekkel, amelyek az iparigazolványok és munkakönyvek becseréléséről intézkednek. A munkaügyi minisztérium most azon iparosok, illetve segéd munkakönyveire vonatkozóan is rendelkezést adott ki, akik külföldi állampolgárok ugyan, de országunk területén üznek ipart vagy pedig itt vannak alkalmazásban.

Az erről szóló 56330—1937. számú miniszteri rendelkezés a következőket tartalmazza:

Az idegen állampolgárok iparigazolványa, illetve munkakönyve becserélésének elvégzésére a munkaügyi minisztérium minden munkafelügyelőség, illetve munkaügyi alfelügyelőség mellé bizottságot nevezett ki. Ennek a bizottságnak a következők a tagjai:

A munkaügyi felügyelő, a munkakamara elnöke, a fémipari csoport, a textilszövet, valamint az építészeti minősítő bizottság elnöke. A rendelet pontosan meghatározza a bizottság működését és eljárási módját.

Az idegeneket ellenőrző bizottságok az idegen állampolgárságu iparosok vagy munkások tartózkodási engedélye fölött csak azután döntenek, hogy ha a fentemlített szakmai bizottság ezeknek az iparosoknak, illetve munkásoknak helyzetét felülvizsgálta. Azon idegenek, akiknek mesterkönyvét vagy segédkönyvét a bizottság nem adja ki, mert kellő előképzettségük nincs, további tartózkodási engedélyt mint iparosok vagy munkások nem kaphatnak. Abban az esetben, ha más címen joguk lenne az országban tartózkodni, a tartózkodási engedélyt megkapják, anélkül azonban, hogy iparukat a jövőben az ország területén folytathatnák.

AZ ALKALMAZOTTAK ADÓZÁSA

Tekintettel arra, hogy olvasóink az alkalmazottaknak kifizetett járandóságokra vonatkozóan ismételt tájékoztatást kértek, az alábbiakban közöljük az erre vonatkozó törvényes rendelkezéseket.

A tiszta jövedelem, amelyet az alkalmazott fizetés, remuneráció vagy más járandóság címén kap, a következő adók alá esik:

Tekintet nélkül arra, hogy az alkalmazott naponta, hetenként vagy havonta kapja járandóságát, az adó 4 százalék abban az esetben, ha a havi jövedelem a négyezer leit nem haladja meg. Négyezer leinél magasabb havi jövedelem esetében a négyezer leien felüli összeg után nyolc százalék adó fizetendő. Abban az esetben, ha az alkalmazott részben élelmezést és ruházatot is kap, ennek ellenértéke készpénz gyanánt beszámítandó a fizetésbe.

A hét napi betegség esetére járó összeg is fizetés jellegű, mert a betegsegélyzőről szóló törvény 11. szakasza szerint az ilyen címen kiutalt összeg ellenértéke a fizetésnek, amelyet az alkalmazott munkaképességének csökkenése folytán külön törvény alapján kap. Minthogy ez fizetés, természetesen szintén adó alá esik.

Ha az alkalmazottat a munkatörvény 93. szakasza alapján bocsátották el és ezért részére a felmondási idő kártérítés címen jár, az adót a tulajdonos köteles megfizetni, mert az alkalmazott ebben az esetben követelését kártérítés alapján kapja, aminek következtében annak fizetés jellege elvész és nem esik adó alá. Ezt az elvet a központi adóbizottság 55—1932. számú elvi döntvényében monddta ki. Akkor viszont, ha a szabályos fel-

Kölcsönt akar felvenni az Oradea-nagyvárad munkakamara

Az Oradea-nagyvárad Munkakamara irodájának ajtaján a következő felírás olvasható:

„Ma és holnap a tisztviselők vizsgája miatt a hivatal szünetel.”

Szünetel a hivatal, de — hol a hivatal? Az a furcsa helyzet állott elő, hogy a Munkakamara kiszorul a saját házából.

Ismertessük sorrendben az eseményeket:

Oradea-nagyvárad munkabírósgát állítottak fel. A munkabírósg azonban alig tudta megkezdeni működését, mert nem volt helyiség. Végre a törvényszék épületében kaptak ideiglenes menedéket, de csak délután tárgyalhatnak, mert délelőtt más célra kell a tárgyalóterem. A helyzet így tarthatatlanná vált és a munkabírósg vezetői Bucureştiben tettek panaszt. A fővárosból egy bizottság érkezett Oradeára, megvizsgálták a helyzetet és kimondták, hogy a Munkakamara emeleti helyiségeit át kell alakítani a munkabírósg céljaira, a Kamara pedig költözzön be a volt garni-szálló helyiségeibe.

A Kamarát nyomban „ki is lakoltatták” és az emeleten megkezdődtek az átalakítási munkálatok, amelyek néhány napon belül befejezést is nyernek. A Kamara irodáit pedig a volt kör helyiségében helyezték el. Ha a hideg időjárás beköszönt, a tisztviselők nem maradhatnak itt, mert a termet nem lehet fűteni. A falak nedvesek. A szálloda helyiségeiben sem lehet — még átalakítás árán sem — elhelyezni az irodákat.

Amióta az iroda-helyiségek leköltöztek és az átalakítási munkák folynak, nincs rendes munka. A tisztviselőket a véglegesítési vizsga izgalmi is igénybe vették, azonkívül pedig az utolsó két hétben csaknem az egész tisztviselői kar a választói névjegyzékek összeállításával volt elfoglalva. A törvény szerint ugyanis a választói névjegyzékeket — az újonnan felvettekkel együtt — már közszemlére kellett volna tenni. A tisztviselők

vizsgálja miatt azonban a munka nem tudott elkészülni idejére, pedig egész sor napidíjast is beállítottak.

Elseje lévén, tanoncszegődtetések, fel szabadulások miatt sokan jelentek meg a Kamaránál, a fenti okok miatt azonban a közönségnek nem állott rendelkezésére senki.

MIBŐL VIZSGAZNAK A TISZTVISELŐK?

A vizsgabírótságnak elnöke Popescu Petre munkaügyi inspektor, tagjai: Vaşca, betegsegélyző-igazgató, Popescu Aurel és dr. Popa Livius ügyvédek. Csütörtökön az írásbeli vizsgára került a sor. A tételek ezek voltak: Irodafőnöki rangban levők számára: A románok egyesülése.

Alacsonyabb beosztású tisztviselők számára: A tanoncskolák szerepe az ipar-képzésben.

A szóbeli vizsgák pénteken kezdődtek.

MEGINT KISÉRT A KÖLCÖN TERVE.

A Munkakamara közgyűlését egyébként e hó közepére össze akarják hívni. A közgyűlést valószínűleg egybe kapcsolják a munkabírósg ünnepélyes felavatásával. A közgyűlésen Moga elnök újból javaslatot készít tenni a kölcsön felvételére.

Mint emlékeztetés, a Kamara legutóbbi közgyűlésén leszavazták a kölcsön tervét és az elnökség tagjai különféle vádakát emeltek egymás ellen. A harmonia most sem jött teljesen létre, azonban a jelek szerint most már egyöntetű az a vélemény, hogy a Kamarának kölcsönt kell felvennie, mert új helyiséget kell építeni az irodák számára.

Valószínű, hogy a közgyűlés ezuttal meg is szavazza a kölcsönt. Más kérdés azonban, hogy a mai vezetőség tud-e kapni kölcsönt? A kölcsön-nyújtónak fedezet kell. Kifizetésére — aligha fognak kölcsönt adni. A kölcsön-nyújtónak fedezet kell.

Oktober 10: ipari és mezőgazdasági kiállítás Reghin-Szászrégenben

Oktober 10-ikén nyílik meg Reghin-Szászrégenben a Reghini Magyar Iparosok Olvasóköré által rendezett Ipari és Mezőgazdasági Kiállítás, amelyen felvonultatják a helybeli és közvetlen környéki ipar, háziipar és mezőgazdaság termékeit.

A kiállítás október 17 ig tart és csoportjai a következők:

1. A kisipar minden szakmájába tartozó készítmények.

2. Háziipari készítmények, mint fafaragászati cikkek, edények, butorok, gazdasági eszközök, fonott tárgyak, szőtemények gyapjuból, lenből, pamutból, kenderből, varrottások, himzések, szőnyegek stb.

3. Agyagipari tárgyak.

4. Iparművészeti készítmények.

5. Gazdasági termények, és pedig úgy a mezőgazdaság mint a gyümölcsészet, konyhakertészet, szőlőművelés, méhészet stb. körébe tartozó termények és készítmények.

Gyümölcsök frissen és feldolgozott álla-

potban mint konzervek, aszalványok, befőttek, izék stb.

Erdészet és vadászat.

Kis háziállatok, mint majorság, galamb, házinyul stb.

Nehéz probléma.

Döcög és Pöcög egy zenés kávéházban vacsoráznak. Egyszerre csak azt mondja Döcög:

— Rémes, milyen rossz ez a cigányzene, az ember legjobban szeretne elszaladni.

— Tényleg, — feleli Pöcög, — csak az a baj, hogy a főpincér folyton az ajtónál áll.

Dupla pech.

— Rosszul jártam mind a két feleségemmel.

— Hogy-hogy?

— Az első megszökött tőlem.

— És a másik?

— Nem szökött meg.

mondási időt tölti ki az alkalmazott és szolgálatban marad, erre az időre fizetnie kell az adót, mert az általa felvett összeg fizetésnek számít.

Fizetni kell az alkalmazotti adót az akkordmunka után is.

A törvényben megállapított adómentes jövedelem 750 lei.

A természetbeni lakást a fizetés egyötöd részének számítják. Abban az esetben viszont, ha a fizetés havi ezerötven leinél ala-

acsonyabb, akkor a természetben kapott lakás a munkásoknál a fizetés egynolcad részének számít.

Az a temetkezési segély, amelyet a magánalkalmazottnak, illetve hátramaradtjaiknak a vállalat vagy a betegsegélyző fizet, lényegében nem fizetés jellegű és ezért nem is esik adó alá.

Az adóköteles jövedelmet az adótörvény 46. szakasza alapján kell kiszámítani.

Közl.: Dr. Moga

Az iparosság útja a szervezetek labirintusában

— Az egyetlen helyes szervezkedési forma: a szindikátus —
Írta: Halász Sándor.

A „Brassói Lapok” egyik legutóbbi számából vesszük át az alábbi, az iparosság helyzetére részletesen rávilágító cikket.

Az ipartestületek megszűnése óta Transilvaniában áldatlan harc indult meg az iparos-lelkekért. Az ipar és az iparos ebben a harcban lassan-lassan elsikkad s mindössze a lelkek vására marad meg, a voksgyűjtés és a voksokon alapuló hatalom megszerzésének a törekvése. Transilvania iparosságának egy része, sőt javarésze, ebben a nagy riadóban és hangzavarban elvesztette józan higgadságát és önmérsékletét. Szövetségekre és szervezetekre tömörül s politikai, világnézeti és faji csoportosulások tagjaként azt hiszi, hogy gazdasági érdekképviselőnek védőbástyái mögött huzódott meg. A fogalmak zavarának mai összetett világában nem is csuda, ha az egyén megtéved.

A gazdátlanul és szervezetlenül maradt iparosság mai kapkodásában az a főbaj, hogy összetéveszti a méltánytalan vágóhídi illetéket az ugyancsak méltánytalan világnézeti harc politikai megnyilatkozásával, a politikai párttal. A méltánytalan taksa nem román, nem szász, vagy sváb, de még nem is magyar kérdés, az igazságtalan illeték nem baloldali probléma és nem jobboldali, sőt nem is a polgári közép szintjére beállítható sérelem, hanem egyszerűen és könyörtelenül — vágóhídi sérelem. El kellett választani a politikus embert a gazdasági embertől, a világnézeti harcot a gazdaságtól, az iparost, mint állampolgári jogokkal rendelkező és szavazásra jogosult egyedet attól az iparostól, aki történetesen mészáros. El kellene választani.

Sajnos, a gyakorlat azt mutatja, hogy a különféle nemzeti és világnézeti elfogultságokat nem igen lehet az egyénből kioperálni. Erő, ítélőképesség, higgadság és mérlegelési képesség kell ahhoz, hogy az iparos megismerje: mennyi az, amire neki a politikából szüksége van és mennyi az, ami gazdasági érdekeinek kárát jelenti. Helyesebben: az iparos ott, ahol szakmai kérdései és érdekei veszélyeztetettek, legyen szakember, ott pedig, ahol magánember, politizálhat is.

A nagy túlekedésben, a nagy lélek- és voksvásárban gombamódra szaporodnak a „vevők”. Utóvégre az ország iparosrendje nem megvetendő falat. Tudatos és értelmes politikai alanyokból áll az iparostársadalom, amelynek nemcsak gazdasági, de erkölcsi súlya is van. Az iparosság az a tömeg, amely a legbiztosabb alapokon nyugvó politikai ugródeszkát adja, mert hiszen a hajdani céhek tanultságán át egészen a legújabb korokig használta és kihasználta szervezettségének és szervező-képességének erejét. Ezt az iskolázott tömeget „megfogni” nem utolsó célkitűzés.

És fogják is. Aki csak valamit el akar érni, aki az ország politikai arénáján valamit csak számít, mind jelentkezik és hirdeti, hogy a „megváltást” ő hozza és csak a mögötte tömörült szervezet üdvözülhet.

Ezzel szemben, ha a jelentkezett szervezetek összetételét akárcsak felületesen is görcső alá vesszük, meg kell állapítani, hogy a szervezetek legnagyobb része kifejezetten és hangsúlyosan politikai alakulat, míg a másik része nemzeti és világnézeti csoportosulás, amely mind kell ugyan, mind létjogosult és szükséges, csak éppen nem elegendő. E szervezetek csak a homo politicust szolgálják ki és ott a hiba, hogy a homo economicus még nem igen ébredt rá, hogy árván maradt.

SEREKSZEMLE A SZÖVETSEGEK FELETT.

E szervezetek közül kétségtelenül a Kisiparosok Országos Szövetsége a legjelentősebb. E szervezetnek Samoil szenátor áll az élén. Samoil szenátor maga nemzeti parasztpárti hitvallással került, mint a fővárosi munkakamarai kerület delegátusa, a szenátusba, de azóta frontot változtatott. A legmelegebb kapcsolatot tartja fenn R. D. Ioanîtescuval, a volt munkaügyi miniszterrel, a Vaida-párt főtitkárával s így szervezete nem lehet az iparosság érdekképviselői szerve. Munkájából politikai beállítottsága nem igen tűnik ugyan ki, de politikai összetétele nem ad biztosítékot arra, hogy faji és nemzetiségi szempontokon felülemelkedetten tudná az iparos-érdekeket képviselni. A Szövetségnek az ország területén ma már 50—60 fiókjá van és érdekes, hogy a legélesebb politikai ellentétessége ellenére Madosz-beli iparosok is vannak az egyes fiókok tagjai között.

A liberális párt iparos szövetsége a Ionescu-féle szövetség. Ionescu liberális programmal ellenjelöltje volt a szenátusi választások alkalmával Samoilnak. A bukás után nem akarta elveszteni az iparosságot és ezért ellenszövetséget alakított. A szövetség megragadt és fejlődik, habár nincs olyan erős, mint a Samoil-féle alakulat. A fővárosban elég komoly erőt jelent, de a vidéken nem. Transilvaniában egyáltalában nincsenek szervezetei és munkássága javarészt abban merül ki, hogy „ellengyűléseket” rendez. Ha Samoil pártja gyűlést hirdet, azonnal ugyan csak gyűléssel válaszol a Ionescu-párt is.

Ujabbban a jobboldali Vaida-féle szélsőség és a jobb középben álló liberális alakulat mellett a baloldaliak is megvan már a maga iparos-ugródeszkája. Kisiparos Ligának hívják ezt az alakulatot, amelynek Galaţi-ban van a székhelye. Ez erősen demokratikus színezetű alakulat, sőt annál is több. Most erősen expanzív. Terjeszkedik. Transilvaniában még nem ért el kimagaslóbb eredményeket és tudomásunk szerint ebben az országrészben három fiókjá van: Oradea-Nagyváradon, Beius-Belényesen és Valea lui Mihai-Érmihályfalván. Ugy látszik, az északnyugati határszélen ügyes kezek mozgatják e tábor szervezkedését.

Ezek az iparosság kifejezetten politikai jellegű tömörítései.

Hogy teljesebb legyen a zavar és a szét-huzás, ezek mellett a politikai színezetű alakulatok mellett faji- és nemzetiségi színezetű alakulatok is vannak. Így:

Cluj-Kolozsváron a Román Kisiparosok Egyesülete, amelyet az új ipartörvény már életben talált és így ennek az egyesületnek joga van az ország különböző részeiben fiókokat létesíteni. Az egyesülés hangsúlyozottan román és románosít. Fiatal román intellektuális állanak az élén és az „új idők új dalaival” dolgoznak.

A svábok iparos szervezete, az Eisenring. Timisoara-Temesváron dolgozik, a Gewerbeverein, amely a szász iparosok tömörülése. Sibiu-Nagyszében központtal működik. Ezeknek az egyesüléseknek beállítottságára jellemző, hogy legutóbb éppen a szász alakulat mondotta ki: nem engedi meg tagjainak, hogy más nemzetiségűekkel egy szervezetben helyet foglaljanak.

De van a zsidó kisiparosoknak is egyesületük, amelynek székhelye Cluj-Kolozsvár, sőt ennek az egyesületnek vannak apróbb fiókjai is.

Igy szétszakítva, politikai és faji részek-

re tagoltan, természetesen elsikkad az iparosság szakmai érdeke.

Utóljára és tudatosan a végére hagytuk a magyar iparosság szervezeteinek kérdését. Voltaképpen ilyen még nincs. Fajlag a magyarság még nem állott össze, kisebbségi tömörülésbe sem verődött össze. Egyelőre a magyar iparosok úgy politikailag, mint nemzetiségileg szétszórtak és a szélsőséges vaidista alakulatokban éppen úgy találhatók, mint a baloldali jellegű Ligában. A Magyar Párt egy időben meg akarta őket szervezni és legutóbb a magyarpárti nagygyűlés alkalmával ez a kérdés is behatóan szóba került. Ezen a nagygyűlésen mondta Szabó Béni, az iparosok országgyűlési képviselője, hogy nem hajlandó közreműködni olyan munkában, amely politikai, vallási, vagy faji összetartozandóság szempontjából csoportosítja iparos-társait. Nagy feltűnést keltett, mikor bejelentette, hogy a politika és fajmentes szindikátusokat akkor is kiépíti, ha erre pártjától engedelmet nem kap, sőt akkor is, ha a nagygyűlés szakbizottsága tervezetét leszavazza.

Annak, aki elsősorban iparos és csak másodsorban szavazópolgár, ezt az álláspontot százszázalékosan osztania is kell. Szabó Béni esetében mindenesetre zavarokra és félreértésekre ad okot, hogy ugyanakkor, amikor a vezető-iparosok közül egyedül ő az, aki a politikamentes iparos szervezetek mellett áll ki, egyben magyarpárti programmal a magyarságnak, mint politikai egységnek, egyik parlamenti képviselője is. Bár minden más alkalommal hangoztatja, hogy el tudja választani önmagában a politikust és az iparosság szervezőjét és érdekképviselőjét, ellenfelei és különösen azok, akik valóban politikai célokból tömörítik az iparosságot, e két minőségét használják ki a támadásra.

Eltekintve azonban Szabó Béni felfogásától, valóban az ország komoly iparos-rétegeinek is az a véleményük, hogy — elég volt a politikából. A politika — magántígy.

Közügy azonban a szakma, amely az ipartestületek megszüntetése óta árva és magára hagyott,

holott az új ipartörvény nem akarta lehetlenné tenni, hogy az iparos továbbra is érdekképviselő nélkül álljon. A törvény intézkedése, amikor kimondja, hogy minden helységben, ahol legalább tíz hasonszakmájú iparos van, iparos-szindikátusok alakíthatók, szabadelvű és demokratikus. Ezek a szindikátusok nem hatósági jellegűek ugyan, mint az ipartestületek voltak, de feltétlenül önkormányzatu, mindenesetre elismert jogi személyek, amelyek a hatóságoknál felléphetnek és amelyekhez a hatóságok szakvéleményért és tanácsadásért fordulni kötelesek. Ez a lehetőség utat mutat. Kézenfekvő szervezkedési lehetőséget ad. A megyei szindikátusi szervezetek kiépítésén át csak egy lépés választaná el az iparosságot a megyei szindikátusok országos szövetségéhez és ez már olyan súly és hatalom lenne, amely nemcsak a közigazgatásban, de a törvényalkotásban is döntő szót hallathatna.

Arad és Timisoara-Temesvár, Transilvania két legfejlettebb kisiparosi városa, megértette és megérezte a szindikátus előnyeit. Az aradi iparosok 70, a temesvári iparosok 80—90 százaléka megalkotta már a szindikátust és most van készülődésben a Brassóv-brassói, amely 600 taggal szintén számottevő súlyt jelenthet. Ez valóban „iparos” alakulat. Ez az az érdekképviselő, amely a vágóhídi illetéket nem román, magyar, szász, vagy jobb- közép- és balpárti, hanem mindenekfölött

iparos-szemmel nézi és intézi.

Utóvégre előbb áll az ember: megélhetése, mestersége, gazdasági érdeke, boldogulási lehetősége és csak azután a világnézet, a nemzetiség, a faj és általában a politika. Ujabbban megfordult a sorrend: az értékelést és csoportosítást pártszempontok, faji és nem-

zetiségi hovatartozandóságok és vállalási be-
skatulyázottságok szerint végzik.

— Mondd meg, melyik pártba tartozol
és én megmondom, hogyan fogsz boldogulni!

Ez a lehetetlen osztályozás a kisebbségi
iparos szempontjából katasztrófa, a kisebbség
egyetlen szabad védelmi sikkja a szakmai
tömörülés ereje és aki ezt az egyetlen fegy-
vert kezéből kiejti, az a különböző villágné-
zetek marakodásában — hiszen ott is kisebbség!
— feltétlenül felőrlik.

Pedig nagy kár volna értük. A transzilva-
niai 3 nemzeti iparosai hihetetlen termelő-
erőt és értéket jelentenek. Ezt az értéket po-
litikai ugródeszkának elfecsérelni nemcsak
kár, hanem helyrehozhatatlan bűn is.

A világ termelése nem tart lépést a lakosság szaporodásával

A világgazdasági helyzet további javulását
várják.

Genfből jelentik: Hol tartunk a gazdasá-
gi élet fellendülése útján? Ezen kérdést gyak-
ran teszik fel a választadásnál gyakran hi-
vatkoznak azokra a statisztikai adatokra,
amelyek azt bizonyítják, hogy a termelés
nagyobb arányban emelkedett az elmúlt évek
alatt, mint amilyen arányban csökkent a gaz-
dasági válság. A Népszövetség legújabb kiad-
ványa, amely a világ termeléséről és az árak
alakulásáról szól, ezt a megállapítást ugyan-
csak igazolja, de most már az egész világra
vonatkoztatva. Nyolcvanegy nyersanyag ter-
melésének adatait vizsgálva, a következő
eredményekre jut: 1925-től kezdve 5 éven ke-
resztül a világ termelése ezekben a nyers-
anyagokban évente 2.5 százalékkal emelke-
dett. Ezután következett a világválság és 3
éven keresztül a termelés 2.9 százalékkal
csökkent.

1933-tól kezdve 4 éven keresztül a nyers-
anyagok termelése ismét emelkedett és pedig
évenként átlag 2.7 százalékkal. Ha az index-
számokat nézzük, akkor azt látjuk, hogy
1936-ban a termelés valamivel nagyobb volt,
mint 1929-ben. Az elmúlt évben ugyanis a ter-
melés indexszáma 113 volt, 1929-ben pe-
dig 110.

A termelésnek az emelkedése azonban
távoztól sem jelenti, hogy a népesség szükség-
letének kielégítésére aránylag most már
ugyanannyi áru állott rendelkezésre, mint
1929-ben. A Népszövetség kiadványa igyek-
szik megállapítani, hogy a világ népes-
ségéből egy fejről a világ termeléséből mennyi
esik. A világ népességét, annak növekedését
pontosan megállapítani nem lehet, ezért kör-
ültekintő becslés alapján állapítja meg a
végeredményt. Eszerint 1925-től, Kinát fi-
gyelmen kívül hagyva, a népesség évente 1.1
százalékkal nőtt, úgyhogy 1936-ban 12.8 szá-
zalékkal volt nagyobb a népesség a világon,
mint 1925-ben. A 81 százalékos nyersanyag ter-
melése viszont ugyanezen idő alatt 12—13
százalékkal emelkedett. Ebből következik
azután az a megállapítása, hogy a világ ter-
melése 1936-ban, ha tekintettel vagyunk a
népesség számára, tulajdonképpen ott tartott,
mint 1925-ben. Bár elérte tehát a világtermel-
és az 1929. évi nívót, a helyzet mégis az,
hogy a szükségletkielégítés szempontjából
még nem tartunk ott, ahol 1929-ben voltunk.

Ez a megállapítás azért fontos, mert vilá-
gossá válik, hogy a termelésnek lényegesen
tovább kell emelkednie, amíg a népesség
szükségletének kielégítésére viszonylag
ugyanannyi áru fog rendelkezésre állni, mint
amennyi 1929-ben. Ezért indokolt lehet azok-
nak a véleménye, akik a gazdasági élet to-
vábbjavulását várják szembe azokkal, akik
attól tartanak, hogy már a jövő évben meg-
fordul a konjunktúra vonala.

Az új ipartörvény alapján

Elárverezik a Salonta-szalontai volt ipartestület épületét

Mudura Oradea-nagyvárad munkügyi
inspektor és Moga Matei a Munkakamara el-
nöke kiszállt Salontára, hogy végleges
döntést hozzanak az ipartestület ügyében.

Ismeretes, hogy a Munkakamara átvé-
teli bizottsága, már az ipartörvény életbelép-
tetése után megtagadta a salontai ipartestü-
let épület átvételét és javaslatot tett az épü-
let elárverezésére. A legsúlyosabb adósság a
várossal szemben fennálló másfélmillió lejes
tartozás volt, ami teljesen passzívra tette a
volt ipartestületi vagyont. Kísérletek történ-
tek ugyan az irányban, hogy a város engedje
el az ipartestületi adósságot, illetőleg tekintse
azt szubvenciónak, ez azonban nem sike-
rült.

Időközben a minisztérium is jóváhagyta
a felszámolási jegyzőkönyvet és a bizottság
azzal az elhatározással utazott ki Salontára,
hogy kitzük az árverést az Ipartestület épü-
letére.

Salontán ez nem hat a szenzáció erejé-
vel, mert Salonta köztudomásúlag az árveré-
sek városa.

KI VESZI MEG AZ ÉPÜLETET?

Ami egyébként különös érdeklődésre
tarthat számot, az a kérdés, hogy ki veszi meg
az épületet. A városnak természetesen elsőbbségi
joga van mint elsőrendű hitelezőnek. —
Kétségtelen, hogy Salonta városa — amely
mostanában maga is önkéntes árverésen adta
el ingatlanait — élni fog-e elővásárlási jo-
gával?

Súlyos károkat idéz elő az ipartörvény késedelmes végrehajtása

Segédek felszabadítása késik, ugyanakkor pedig a kontárok zavartalanul dolgoz-

Egy Oradea-nagyvárad iparos írja az
alábbiakat:

Másfél év telt el, amióta az új ipartör-
vény elrendelte az ipari jogosítványok be-
cserélését és másfél év telt el azóta, hogy a
Munkakamara megkezdte a régi iparigazol-
ványok beszedését. Másfél év telt el azóta,
amióta az újból és újból megjelenő utasítá-
sok, körrendeletek és intézkedések az iparos
szakmai képesítését új és új szempontokból
vetik vizsgálat alá. Másfél év telt el és még

egyetlen iparos sincs, aki mester-
könyvének birtokában volna.

Bihar-Biharmegye 7000 iparosa, a hely-
beli Munkakamarához tartozó három megye

15.000 iparos ma, másfél év után,
sem tudja, hogy holnap gyakorol-
hatja-e még azt az ipart, amelyik,
ha szerényen és szűkösen is, de
kenyeret ad neki és családjának.

Másfél év után még mindig nincsenek elin-
tézve legalább azok a kérvények és másfél
év után még mindig nincsenek kiállítva azok
a mesterkönyvek, amelyek vizsga nélkül ál-
litandók ki.

Az új ipartörvény a kontárkérdés végle-
ges megoldását ígérte: a meglevő összes ipa-
rosok felülvizsgálását a kontármunka szigorú
ellenőrzését és büntetését. A gyakorlatban
azonban soha a kontárságnak még olyan bur-
jánzó talaja nem volt, mint most, mint ez
alatt a másfél év alatt, amióta az új ipartör-
vény életben van. Iparigazolványa másfél év
óta — egyetlen iparosnak sincs, viszont az
iparigazolványt helyettesítő „adeverintat”
mindenki kap. aki — akár jogosan, akár
anélkül — kérvényét beadja.

Másfél év telt el azóta, hogy Oradea-
Nagyváradon és környékén

Természetesen Salonta iparosainak
lenne leginkább joguk ahhoz, hogy
az épületet, amelyet végeredmény-
ben ők építettek fel, megvásárolják.

A salontai iparosok azonban talán a legsze-
gényebbek az egész ország területén, még a
betegségélyzői illetékeket sem tudják fizetni.
A salontai iparosoknak még betevő falatjuk
sincs, nemhogy épületek megvásárlására
legyen pénzük.

Igy még csak sejteni sem lehet, hogy kié
lesz a salontai Ipartestület épülete.

A SATUMAREI IPAROSOTT- HON UGYE.

Az oradeai Munkakamara akciója volt
tudvalevőleg a satumarei Iparosotthon birtok-
bavételére irányuló mozgalom is. Az épületet
a Munkakamara már birtokába vette, a já-
rásbíró pedig hatálytalanította az intézke-
dést, másodfokon azonban a törvényszék is-
mét a Munkakamara javára döntött. A Mun-
kakamara, illetőleg a munkaügyi miniszte-
rium most Ghimbăţeanu bucureştii ügyvéd
útján — aki a birtokbavételi pert megindítot-
ta — pert tett folyamatba az Iparosotthon
jogi személyiségének megszüntetésére. Ebben
az ügyben már két tárgyalás volt. Az oradeai
Munkakamara, illetve a munkaügyi miniszte-
rium — mint jelentettük — Onisifor Ghibut
nevezte meg szakértőnek.

tanonc nem szabadult fel és segéd-
könyvet nem kaphat, másfél év telt
el anélkül, hogy segéd felszabadul-
hatott és mesterkönyvet nyerhetett
volna.

Tudomásunk szerint még mindig van-
nak olyan szakmák, hol a becserélést felül-
bíró bizottságok még meg sem alakultak.
Vannak szakmák, ahol a bizottság tagjai már
megvolnának, de holmi apróságon mulik,
hogy munkájukat elkezdni nem tudják. Van-
nak bizottságok, amelyek munkájukat végre
megkezdhetnék, de folytatni már nem tudják.

Mi lesz ebből, ha ez továbbra is így tart?
Ki viseli az anyagi felelősséget azokért a fel-
sem becsülhető károkért, amelyeket ez a fele-
más helyzet teremt?

Az „adeverintával” rendelkező
iparos ma beszegődött a tanoncot,
de ki fogja holnap kártalanítani a
tanoncot, ha kiderül, hogy a munka-
adója nem is iparos?

Ki fogja kártalanítani a segédet, akinek min-
den feltétele meg van, hogy önállóan üzze
iparát,

de ezt a kellő igazolvány hiányában
nem teheti?

És ki fogja kártalanítani a szakma minden
jogos iparosát, aki elől a munkát a jogosulat-
lan, de átmenetileg a felületesen kiállított
„adeverintával” rendelkező kontár elvonja?

Az új ipartörvény súlyos szankciókat
szabott meg azzal az iparossal szemben, aki
a rövidre szabott határidőn belül iparigazol-
ványát becserélésre nem mutatta be: a tör-
vény intenciója az volt, hogy az átmeneti idő
mielőbb megszűnjön. Kitérhet a felelősség,
hogy a törvény szellemével merőben
ellentétes a gyakorlat?

A kormány mozgálma a posztó-árak leszállítása érdekében

A kontingentálás bevezetése után egymás után alakultak belföldön a pamutfonó üzemek a belföldi ipar pamutfonalszükségletének ellátása céljából. A kormány ezeket a pamutfonó üzemeket messzemenő támogatásban részesíti, így például ez év elején, amidőn a pamutfonal behozatala felszabadult, a belföldi posztógyárak számára kötelező tette, hogy pamutfonalszükségletük 25 százalékat belföldön szerezzék be.

Az utóbbi hónapokban ismét több pamutfonó üzem kezdte meg működését. A gyárak érdekképviselőitől utján ekkor együttes akciót indítottak, hogy a kormány a belföldi posztógyárak számára kötelező 25 százalékos belföldi pamutfonalkvótát emelje fel 50 százalékra.

A kormány gazdasági bizottságának október 1-én tartott ülése foglalkozott a pamutfonó üzemek kérésével és úgy határozott, hogy a kötelező pamutfonalkvótát 50 százalékra emeli.

Megbízható forrásból nyert értesüléseink szerint a gazdasági bizottság határozata összefüggésben áll a kormánynak a posztótermékek olcsóbbítása érdekében rövidesen meginduló akciójával.

A kormány ugyanis a pamutfonó üzemeknek adott újabb kedvezményt a pamutfonálárak leszállításától teszi függővé, hogy így a posztógyárak is leszállíthassák áraikat. Ez az árleszállítás a hadsereg felszerelése szempontjából is rendkívül fontos, mert az állam a posztógyáraknak feladott milliárdos megrendeléseknél a pamutfonálárak, illetőleg a posztóárak leszállítása által jelentős megtakarítást érhet el. A szállítási szerződések ugyanis olyan záradékot tartalmaznak, amely szerint a posztógyárak a nyersanyag, illetőleg félgyártmány árcsökkenése esetén kötelesek egységeiket leszállítani.

Újabb körlevelet adott ki Pop Valer miniszter

Pop Valer ipar- és kereskedelmi miniszter országsszerte ismeretes körlevele még mindig az érdeklődés központjában áll. Ugylátszik külföldön nem keltett jó hatást a miniszter lépése, mert Antonescu külügyminiszter Genfből pontos tájékoztatást kért a nemzeti munka hatályosabb védelmének alkalmazásáról, hogy megnyugtassa a külföldi vállalatokat, amelyek nagy tőkét fektettek be hazai vállalatokba. A Gyáriparosok Országos Szövetsége is beadvánnyal fordult a miniszterhez, hogy tolja ki a román elem kötelező alkalmazásának október elseji határidejét, ami utólag meg is történt. Amikor Pop Valer miniszter tudomást szerzett arról, hogy körleveleit az országban, főleg pedig a külföldön miként fogadják, újabb kör-

levelet küldött az érintett vállalatokhoz, melynek szövege a következő:

Vezérigazgató Uri

Miután egyesek olyképen értelmezték a 49.458, 51.770 és 51.774 számú körleveleinket, mintha azok törvényes alap nélküli parancsokat tartalmaznának, értesítjük, hogy ez az értelmezés tévedésen alapszik. Fenti körleveleink sürgős ajánlat jellegével bírnak, melyet vállalatuk normális fejlődése érdekében intéztünk Önökhöz, valamint azért, hogy biztosítsuk Románia összes polgárai összműködésének harmóniáját. Ajánlásunkat megismételve, biztos meggyőződés, hogy ennek teljes figyelmet és megértést fognak tanúsítani.

Beteljesülés.

Mélabus öszi hangulat. Kázmér bácsi és társasága a verandán ül. Élvezik a naplementét.

— Mond meg őszintén, Kázmér bácsi, — kérdezi valaki, teljesedett-e valamelyik ifjúkori óhajod? Valami, amit nagyon kívántál.

— Igen, — hangozott a válasz. — Amikor gyermekkoromban rosszalkodtam, az anyám mindig meghuzta a hajamat. Mondhatom, nagyon fájt. Olyankor szívből kívántam, bár csak egy szál hajam se lenne...

Mindig valami stiklit csinál.

Köcsögné elkeseredetten panaszkodott egyik barátjának:

— Összeveszttem a férjemmel.

— Mért? — érdeklődött a barátja.

— Mért? Mert gazember és mindig valami stiklit csinál. Most legújabbban úgy viselkedik, mint egy hónaposszoba.

— Hogy-hogy?

— Nőtlen fiatalembernek adja ki magát...

Felépítik a Timişoara-temesvári Savoy-szállodát

A Timişoara-temesvári Savoy-szálló, melynek építése tudvalevőleg 1935-ben abbamaradt, jövő év februárjára felépül. A szállót, melyet Scheer József, a vendégiparosok egyesületének elnöke kezdett el építeni, a múlt évben a Carlton-szálló részvénytársaság vásárolta meg, de a félbemaradt építkezést a társaság nem folytatta, hiszen célja inkább csak az volt, hogy a Savoy avatatlan kezekbe ne kerüljön. Most az történt, hogy Montag Imre gyáriigazgató és Baum Márton Timişoara-temesvári kereskedő, az Opelautók vezérképviselője, megvásárolta az épületet, azzal a feltétellel, hogy azt jövő év februárjáig felépítik és berendezik. Az új tulajdonosok szerződést kötöttek a régi tulajdonossal, hogy az épületet 15 évi időtartamra bérbeadják a Carlton-részvénytársaságnak, amely megnyitja a szállodai üzemet.

Nagyméta

Irta: Harsányi Zsolt.

Ugy kezdődött a dolog, hogy vettünk bőrlabdát. Két marokban elférő labda volt ez, kóccal és lőszörrel töltött, bőrből varrott. Ezt még jól összekötöttük spárgával, részint hogy a bőrvarrás ne szakadjon ki mingyárt, részint hogy a labda jó kemény és rugalmas legyen. Valóságos mesterei voltunk ennek a kötözésnek, nem mindenki értett hozzá. Némelyikünk úgy tudott labdát kötni, hogy csuda.

Aztán ütők is kellettek. Legjobb volt az olyan bot, amelyik lécfarmáju módon ellaposodott a vége felé, de az innenső vége nem marad szegletes és jól illett a kézbe.

Akkor megalakultunk. Már délelőtt valamelyik tíz percben körüljárt valaki, hogy délután nagyméta lesz a vásártéren. Alig hogy iskola után lenyeltük az ebédet, már igyekeztünk a nagyvásártérre. Összegyűltünk ott vagy huszan is. Mikor már annyira szaporodtunk, hogy lehetett kezdeni, akkor eléállott a két Kilences. Ők voltak a legjobb labdaverők, a két ellenséges párt hadvezérei. Köréjük csoportosultak a többiek. Kivált közülünk három-három fiú, ezek voltak a Hármások. A többiek, szerényebb labdatehetségű közkatónak, lettek az Egyesek. Tehát ha huszan játszottunk, akkor összeverődött egy-egy tizes hadsereg. Mindegyik oldalon volt egy Kilences, három Hármás és öt Egyes. Azonkívül egy-egy Adogató.

Most kimértük a pályát. Kövel vagy cövekkel megjelöltük az indulóhelyet. Itt csakhamar levetett kabátok is csoportosultak a földön, és könyvek is, mert számosan azt hazudták otthon, hogy az Érsekkertbe mennek tanulni.

Az indulóhelytől, amelynek méta volt a neve, kimértük a harminc lépést, ott megjelöltük cövekkel vagy kövel a Házat. Aztán fel-

dobtuk a krajcárt, fej vagy irás. A nyertes párt izgatottan elhelyezkedett az indulóhelynél, a másik párt tíz embere elhelyezkedett végig a pályán.

Következett az első Egyes. Az Adogató felállott és félkezében tartotta a labdát. Az Egyes megfogta az ütőt két kézre, rátette az ütő végét a labdára, jó szilárdan elhelyezkedett.

— Csókoltasd jobban! — tanították a tapasztaltabbak.

Csókoltatni azt jelentette, hogy az ember az ütő végével tapogatta az Adogató kezében tartott labdát. Akkor aztán az Adogató a labdát a levegőbe dobta. Az Egyes nagy igyekezettel hozzásújtott. A labda elrepült az ellenpárt felé. Nem ment nagyon messzire, az ilyen Egyes, mint szerény jó magam is, nem tudott elég szépet ütni. Még az is megesett sokszor, hogy el sem találta a labdát, sőt saját ütésének lendületétől el is esett. Hurrogó nevetés csufolta. De akárhogy sült el az ütés, az Egyes elvégezvén dolgát, odaállt a cövekhez és várt. Az ellenpárt amott felszedte a labdát és visszadobta. Következett a másik Egyes. Az is megütötte a maga egy ütését jól vagy rosszul. Aztán ő is odaállt a cövekhez a métába.

Mikor mind az öt Egyes végzett, akkor következtek a Hármások. Nekik már három volt joguk ütni. Mi pedig rohanásra készen, előrehajolva figyeltük a labdát. Mert a játéknak az volt a célja, hogy a rendelkezésünkre álló ütések ideje alatt mind a tizen lerohanjunk a Házbá, onnan pedig újabb adandó alkalommal vissza, anélkül, hogy az ellenpárt a labdával bármelyikünket is eltaláljon. Ha tehát azt láttuk, hogy a Hármás egyik ütése kiváltképpen jól sikerült, usgyé, mint a nyul nekiiramodtunk a pályának. Az ellenpárt mind a tíz embere leste a lehulló labdát. Ahogy leesett, a legközelebbi felkanta és vilámgyorsan igyekezett eltalálni valamelyikünket, aki még nem érkezett a Házbá. Ha

sikerült bárkit is eltalálni, a játszma elveszett, a két párt rögtön helyet cserélt.

De ez nem ment ilyen egyszerűen. Csak akkor iramodtunk el az indulásból, ha láttuk, hogy egész bizonyosan időnk lesz a Házig érni, melőtt a labda leesik.

Mindegyik Hármás ütött egyenként hárommat, aztán maga is odaállt a cövekhez. Mire a harmadik Hármás is leütötte a maga harmadik ütését, már olyanok is akadtak, akik a Háztól vissza is érkeztek a métába. Mert aki eljut a Házig, annak azért kellett lesnie a labdát, hogy merjen-e elindulni visszafelé.

A nagy izgalmat az okozta, amit eddig nem mondtam: az Adogató az ellenpárthoz tartozott. Ő is folyton feszülten figyelt. A kezében volt a labda, hogy feldobja az ütés számára. De ha valamelyik fiú hirtelen vakmerőséggel nekiiramodott a métától a pályának, akkor ő rögtön odadobta a labdát az ellenségnek. Az első elkapta és vagy maga igyekezett megdobni a szaladót, vagy gyorsan továbbdobta társainak, hogy megelőzze a futó fiú sebességét. Azonban ez is ritkán sikerült, mert nagyon megtanultuk, hogyan kell elugrani a felénk hajított labda elől.

Mikor a Hármások is elütötték a magukét, akkor jött a vezér. A Kilences. Ő nem hibázta el a labdát soha. És az ütése mindig remekül sikerült. Kilencet volt joga ütnie. A kilenc ütés alatt mindenki köteles volt leszálladni a Házig, vagy ha már ott volt, visszazsaladni. Sőt néha olyan hatalmasat ütött a Kilences, hogy meg tudtuk tenni az utat oda-vissza, míg labdája leesett. Ezt úgy hívtuk, hogy „kibejárni”.

Lassan fogytak a kilences ütései. Ha nem jól ment a dolog, még mindig akadt a Házban, aki nem mert visszajönni. Sőt még olyan félénk és óvatos is akadt, aki a métánál vesztegelt, mert még mindig nem merészt nekiiramodni. Mennél kevesebb ütése volt hátra a Kilencesnek, annál nagyobb volt az izgalom. Az ellenpárt vérszomjasan leste a cö-

Leszállítják az egészségügyi illetéket

Mint ismeretes, egy közelmúltban megjelent törvény értelmében adiclonális illetéket vetettek ki az egészségügyi alap javára. Ezt az illetéket az ingatlanok bérértéke után számították és ennek alapján kellett fizetni.

Az említett illetéket, amely 1 és 3 százalék között váltakozott, az ingatlanok bérértéke után hajtottak be, tehát

nem az ingatlan nettó jövedelme után, mint a többi adiclonális illetéket.

A törvény szövege szerint a végrehajtást utasítás intézkedik az illeték megállapítására és behajtására vonatkozóan, viszont a később megjelent végrehajtási utasításban erről semmi nem említés nem történik. Az egészségügyi miniszterium ennek az illetéknek behajtásával a pénzügyminiszteriumot bízták meg, amely az illetékek kivételével az adózási könyvekben feltüntetett bérértéket vette alapul.

A ház tulajdonosok szövetsége a közelmúltban beadvánnyal fordult a pénzügyminiszteriumhoz, amelyet arra kért, hogy

vagy szüntesse meg az említett egészségügyi illetéket, vagy pedig szállítsa azt le a többi adiclonális illetékek szintjére.

Az Argus jelentése szerint, a pénzügyminiszteriumban rendelet-törvényen dolgoznak, amellyel módosítják, illetve leszállítják az egészségügyi illetéket.

A kéményseprőiparosok kongresszusa Cluj-Kolozsváron

Nagyfontosságú gyűlést tartottak Cluj-Kolozsváron a kéményseprőmesterek. A gyűlésen szobakerültek mindazok a kérdések, amelyek a szakmabeli iparosokat érdeklik.

A kéményseprőmesterek elnöke, Ursa Demeter bejelentette, hogy Transilvania különböző megyéiben megalakultak a kéményseprőmesterek szindikátusai és ezért kérte, hogy a Transilvaniai Kéményseprőmesterek Szövetsége változtassa meg alapszabályait és csatlakozzék a központi szövetséghez. A közgyűlés a javaslatot elfogadta és felhatalmazta Ursa elnököt, hogy juttassa el Bucureştibe azt az emlékiratot, amely a kéményseprőiparosok sérelmeinek orvoslását és szerzett jogaiknak tiszteltbentartását kéri.

veknél rekedtek, mikor indulnak el végre. Az Adogató is egyre feszültebben figyelt: nem készül-e valamelyik megszökni. Ha csak egy pillanatra is elszórakozott máris nyulésben elszaladt valamelyik.

— Labdát!

Ezt kiáltotta hirtelen az ellenpárt minden tagja. Az Adogató összereszt és gyorsan dobta a labdát öréinek, hogy a futót eltalálják.

A legszebb volt, mikor a Kilences maga futott ki a Házba. Elütötte a labdát hatalmas erővel és ha úgy ítélt, hogy most lehet, elkezdett szaladni, ahogy a lába bírta. Igyekezett eljutni a Házig is és vissza is. De többnyire csak a Házig jutott, mert közben leesőben volt a labda. Ha a Kilences a Házban tartózkodott, akkor mi többiek, gyengébbek kezdtünk ütni, hogy „kiválsuk”. Persze, csak az üthetett, aki már megjárta a Házat és szerencsésen visszaérkezett. Azért kellett a Kilencesnek igen kitűnő fiúnak lennie, mert az Egyesek és Hármaskok gyengébb labdái alatt is vissza kellett jutnia a méthához. Nemcsak a legjobb ütőt választottuk Kilencesnek. Ő volt a leggyorsabb futó is.

Gyönyörű játék volt ez a nagyméta, semmi máshoz nem hasonlítható. Erő kellett hozzá, gyors futás, állandóan éber figyelem, vilámsébes elhatározás, jó szemmérték, minden.

Egy szép napon megjelent Egerben az első focball. Mert így ejtettük ki az angol szót. Az újságban folyton a labdarúgásról olvastunk, a csodálatos richmondiakról, meg a Surrey Wanderersről. Hamar rákaptunk mi is. Jómagam balhátvéd lettem. A nagyméta egyszer csak nem volt sehol.

Ha még egyszer életemben nagymétáznék, őszintén mondom, semmi idegen játéért nem hagynám abba.

Tovább tart a nyersbőrarak lanyhulása

A világpiacokon hetek óta tartó áresések hatása alatt megindult a nyersbőrök áranyhulása a romániai piacokon is. A nyersbőr-áresése feltűnést keltett, tekintve, hogy a belföldi nyersbőrtermelés nem fedezi a bőrgyárak szükségletét és jelentős mennyiséget importálnak a vállalatok. Az áresést szakkörök azzal magyarázzák, hogy a tavaszi és nyári hónapokban a nagy kereslet hatása alatt a nyersbőrök belföldi ára a világpiacra fölé emelkedett és az elmúlt hetekben ezzel a többlettel lanyhultak az árak, ami egyes vi-

dékeken kilogrammonként a 4—5 lejt is elér. A felsőbőrökben és általában a készbőrökben az árak változatlanok.

A bőrgyárak — a nyersbőrök áresése ellenére — nem korrigálják áraikat, tekintve, hogy az áremelések alkalmával nem tartottak lépést a belföldi nyersbőrarak emelkedésével. A detailisták és fogyasztók részéről bizonyos tartózkodás mutatkozik, ami az őszi szezon kezdetének elhúzódásával, illetőleg az igen enyhe őszi időjárással magyarázható.

A Cluj-kolozsvári építőiparosok a rezsiben való építkezés ellen

A Cluj-kolozsvári építésvállalkozók és építésmérnökök egy része mozgalmat indított annak érdekében, hogy kollektíve ne járuljanak hozzá a jövőben rezsiben való építkezésekhez. Ma ugyanis az a helyzet, hogy az építendő ingatlantulajdonosok egy tekintélyes része csak munkadíjat fizet, mert

maga fizeti az építkezési anyagokat és a munkások bérét. Az érdekelt vállalkozók egy másik csoportja a jelenlegi rendszer további fenntartását kívánja. A kérdésben jövő héten szerdán döntenek az építésszek és vállalkozók megtartandó értekezletén.

Ghibu tanár a munkaügyi miniszter szakértője a Satumare-szatmári Iparos Otthon körüli harcban

Megírtuk, hogy a munkaügyi minisztérium a Satumare-szatmári Iparos Otthon jogi személyiségének megsemmítését kérte. Az Iparos Otthon jogi képviselői az előző tárgyaláson pergátló kifogásokat emeltek. A törvényszék elrendelte az Iparos Otthon jegyzőkönyveinek hitelesítését és ennek elvégzésére a munkaügyi minisztérium részéről Onisifor Ghibu egyetemi tanárt nevezte ki.

Teljesítették az Iparos Otthon kívánságát is és az Iparos Otthon részéről Pogacias Ioan dr. közjegyzőt nevezték ki szakértőnek, míg a bíróság szakértője Groza Ferenc tanár lett. Elrendelte a törvényszék Glatz József dr. ügyvéd tanukénti kihallgatását is. Az ügy érdemi részének tárgyalását október 16-ra tűzték ki.

A búzáról a kenyérig

Az összes iparágakban hatalmas haladás észlelhető, — a technika fejlődésével változáson mentek át az egyes iparágak és ez alól csupán az egyik legfontosabb, a mindennapi kenyérünket előállító pékipar a kivétel. Az egész országban egyetlen pékipari szakiskola nincs, sem pedig egyetlen román nyelvű pékipari szakkönyv. Ezen a hiányon kíván segíteni a most megjelent „Tehnologia Industriei de Brutărie” c. románnyelvű szakkönyv, amely felöleli az összes tudnivalókat, amelyeket egy modern pékiparosnak, segédnek, tanoncnak, szakmájáról tudnia kell. A nagyértékű könyv tartalmából ismertetjük az alábbiakat:

A buza és más gabonafajták, — ezek vizsgálása, — tisztítása, — őrlése, — fehérítése, — árutőzsde szokások, — liszt, — lisztvizsgáló módszerek, — lisztbetegségek, — a liszt viztartalma, — raktározása, — használhatósága, — vízfelvevő képessége, — farinograf, — fermentograf, — ezek diagramjai. Viz, — konyhasó, — élesztő, — élesztőgyártás, — erjedés, — sütőporok, — cukor, — cukorgyártás, — burgonyacukor, — méz, — burgonya, — sojabab, — tej, — teibakteriumok, — a tej zsirtartalmának megállapítása, — tej, — vaj, — tejtermékek, — tojás, — a tojás elraktározása, — tojáspor.

A péküzem organizálása, — berendezése, — tüzelőanyagok: fa, — kőszén és egyéb tüzelőanyagok. A péküzem technikája, — hőmérséklete, — kovászolás, — erjedés, — más erjesztési módok, — téstakésztés, — sütés, — a sütés időtartama, — a kenyér aromája, — A kenyér, — rozskenyér, — kifli, — specialis kenyerek, — tészterv, — kalkuláció, — könyvelés. A péküzletben szükséges vevőkkel való banni tudás.

Az értékes pékipari, románnyelvű 240

oldalas szakkönyv ára félvászonkötésben Lei 300. — Megrendelhető „Gazeta Brutarior”, Timişoara III, Str. Brâncoveanu No. 86.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociații, cu cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai igazgatósága ezúton közli i. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban Antoniu Stéger Antal 918.

In Grupa II. Csoportban változatlanul 997. sz. esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormântare a Industriaşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiunile lor, să achite rentanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedează între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A. Csoportban: 1004. V. I. Iosif özv. Hajdu Józsefné.

In Grupa B. Csoportban 988 v. I. Stefan özv. Razel Istvánné.

Tipografia „HIRLAP”, Arad.